

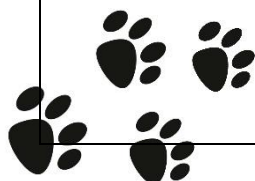

02.05.2023

Håbet

Progresjonsplan for friluftsliv i barnehagen

Kommunikasjon, språk og tekst	
Mål for personalets arbeid	Tiltak
Trinn 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Barna skal få oppleve glede ved bruk av bøker, få lyst til å bla i bøker - Barna skal få møte et tydelig verbalt og nonverbalt språk - Bevissthet rundt begreper - Øve opp evne til å motta enkle beskjeder, både enkeltvis og i gruppe - Barna skal få øve språk gjennom sang - Øve på turtaking	<ul style="list-style-type: none"> - Lese bøker også på tur - Dramatisere fortellinger på tur - Knytte konkrete sanseerfaringer til begreper (snakk om det barna opplever og bruk beskrivende ord), peke på likheter og forskjeller - Syng med barna på tur – gjerne sanger relatert til det vi opplever (vær og årstider, dyr, blomster, osv.)
Trinn 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Barna skal få bli kjent med eventyr - Høytlesning enkeltvis og i gruppe - Spill; lotto, lyd-lotto osv - Bevissthet rundt situasjoner som kan brukes til språktraining; hverdagsituasjoner - Felles opplevelser; samtale om dette etterpå - Utvide beskjeder og kompleksitet; to ledd - Dialogisk lesning - Holde en samtale i gang over litt tid, felles fokus	<ul style="list-style-type: none"> - Tegne og skriver i sand, jord, snø og frost - Bruk for eksempel kronblader eller blåbær til å tegne med - Lag kart av turområdet sammen med barna - Utforskning i naturområdene med samtale om oppdagelsene - Voksne bruker artsnavn når de kan - Dikte eventyr knyttet til stedet når gruppen er på tur
Trinn 3	
<ul style="list-style-type: none"> - Barna skal få møte fakta-tekster - Bli kjent med bokstaver, kjenne igjen sitt eget navn og eventuelt kunne skrive det - Ta imot og utøve beskjeder som inneholder flere ledd, flere handlinger - Gi rom for undring og filosofi - Dramatisering - Kunne gjenfortelle historier - Øve bevisst på begreper	<ul style="list-style-type: none"> - Bruk håndbøker og forskjellige oppslagsverk på tur - Lag bokstaver med pinner eller andre ting vi finner på tur - Undre oss sammen om det vi finner på tur - Barna forteller etter tur (mens vi sitter rundt bålet) - Forskjellige leker med oppgaver som bruker begreper (finn en gjenstand som er myk, rund, gul, osv.)

VI FORVANDLER
PINNER TIL
TRYLLESTAVER

"Sitt ikke inne når HÅBET er ute!"

02.05.2023

Håbet

Nærmiljø og samfunn	
Mål for personalets arbeid	Tiltak
Trinn 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Skape tilhørighet til hverandre som gruppe - Vi lar barna få erfare at de har medbestemmelse på sin hverdag i barnehagen - Vi er trygge medfarere når barna utvider sin horisont fra sin familie til barnehagen som et miniatyrsamfunn. - Barna møter andre barn og voksne og lærer seg spillereglene i barnehagen, og de skal få erfare at de betyr noe for fellesskapet. - Vi lar etter hvert barna få bli kjent med nærmiljøet rett utenfor barnehageporten	<ul style="list-style-type: none"> - Oppmuntre barna til å hjelpe hverandre på tur (gi en hånd når noen faller, skutte i rumpe for å komme opp på en stor stein) - Spør barna hvor de vil dra på tur – eventuelt gi 2-3 valg. - Bruk kartene vi har tegnet, eller foto for å vise tur mulighetene. - Snakke om hvor barna bor og peke ut husene når vi går tur - Snakke om forskjellige bygninger vi passerer (kirke, skole, butikken)
Trinn 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Introdusere barna for nærmiljøet - La barna erfare at de har medbestemmelse på sin hverdag i barnehagen - Inspirere til nysgjerrighet og til et ønske om å ta vare på bygda og naturen vår - Bli kjent med lokal kultur - Gi barna kjennskap til nyttig miljøarbeid i barnehagens hverdag - Bidra til at barn får kjennskap til bærekraftig utvikling	<ul style="list-style-type: none"> - Snakke sammen med barnegruppen om hva vi kan gjøre på de forskjellige turstedene og hvordan vind og vær spiller en rolle i hvor vi skal dra. - Holde avstemning om valg av tur-sted - Hjelp barna å lære å ta vare på de stedene vi bruker (plukke søppel, mate dyr, heng opp fuglekasser, plante et tre) - Hjelp barna å bli glad i naturen og få tilhørighet til steder i nærområdet
Trinn 3	
<ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for besøk på bedrifter/arbeidsplasser som har tilknytning til barna i barnehagen - Presentere nasjonale og lokale styringsordninger og hva et demokrati er - Jobbe aktivt med miljøarbeid i det daglige, hvor barna får mer og mer ansvar - Kjennskap til trafikkbilde og trafikkregler - Barna bidrar til bærekraftig utvikling - Kunne identifisere noen av de vanligste arter i nærmiljøet	<ul style="list-style-type: none"> - Bli kjent med friluftsløven - Følg alltid trafikkregler og be om barnas hjelp med dette (se til venstre og høyre før vi går over veien, spør om de vet hvilken side av veien vi skal gå på og hvorfor) - Lage kart sammen med barna av områder som er viktige lekesteder for de og sende de inn slik at disse kan brukes i kommune-planlegging - Arbeide med artskunnskap - Utvikle empati for andre levende vesener

VI FORVANDLER
PINNER TIL
TRYLLESTAVER

"Sitt ikke inne når HÅBET er ute!"

Kropp, bevegelse, mat og helse	
Mål for personalets arbeid	Tiltak
Trinn 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Gi tid og rom for at barna skal få utforske omgivelsene kroppslig - Legge til rette for at barna skal få oppleve motorisk mestring - Bli kjent med egen kropp - Rom og romfølelse - Utvikle gode helsemessige vaner 	<ul style="list-style-type: none"> - Ta barna med i stadig mer utfordrende terreng. - Gi støtte og oppmuntring til å ta i bruk landskapet til variert motorisk aktivitet - Vise mulighetene ved å være aktiv selv - Ta barna med på små «hinderløyper» gjennom skogen
Trinn 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Utvide motorisk repertoar hos det enkelte barn - Gi varierte muligheter for å oppmuntre barna til å strekke seg motorisk - Øve på ferdigheter som balansere, hoppe, løpe, krype, åle, kaste, ta imot osv - Oppleve glede ved å bruke kroppen og å gå på tur - Trene selvstendighet i hverdagssituasjoner - 	<ul style="list-style-type: none"> - Gradvis øke lengden på turer - Oppsøke nye tursteder når barna har blitt godt kjent og trygg - Lag mat på tur eller ute i barnehagen <div style="text-align: center;"> </div>
Trinn 3	
<ul style="list-style-type: none"> - La barna oppleve gleden ved å gå lengre turer - Utfordre barnas motoriske ferdigheter - Selvstendighet i påkledning, håndvask, ved måltid osv. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ta barna med i planlegging av turene - Lengre turer med mer variasjon - Ta omveier gjennom utfordrende terreng - Barna tar del i matlaging på tur
Etikk, religion og filosofi	
Mål for personalets arbeid	Tiltak
Trinn 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Vi har kunnskaper og kompetanse om de ulike barnas religiøse livssyn og kulturelle bakgrunn. Gi rom og tid for undring gjennom å møte barna på spørsmål og barnas tro. - Vi er gode rollemodeller. - Vi hjelper barna å identifisere egne og andres følelser - Vi viser alternative handlingsmønster - Vi har respekt for barnets identitet og personlighet. 	<ul style="list-style-type: none"> - Være undrende sammen med barna om alle små og store oppdagelser - Hjelp barna å lære respekt for andre levende vesener – ikke skade dyr og planter

VI FORVANDLER
 PINNER TIL
 TRYLLESTAVER

"Sitt ikke inne når HÅBET er ute!"

Håbet

Trinn 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Vi skaper tid og rom for samtale, skape et fysisk miljø som innbyr til samtale. - Vi hjelper barnet med å identifisere egne og andres følelser og handle etter dette. - Vi er støttespillere og aktive medhjelpere i konfliktløsning - Vi er tydelige voksne i forhold til samfunnets normer og regler, hva som er rett og galt. - Vi viser nulltoleranse for mobbing/utestengning - Fokus på hvordan vi skal være med hverandre 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppfordre barna til å hjelpe hverandre - Passe på turstedet - Still undrende spørsmål
Trinn 3	
<ul style="list-style-type: none"> - Vi er bevisste rollemodeller når det gjelder toleranse og respekt - Vi fyller begrepene toleranse og respekt med et verbalt innhold og knytter dette til hendelser i hverdagen slik at barna får en større forståelse for hva dette betyr i praksis. - Vi stimulerer til refleksjon rundt vennskap 	<ul style="list-style-type: none"> - Sette i gang filosofiske samtaler rundt det vi ser og opplever - Dra på tur sammen med de som er mindre – lære omsorg og empati - Omsorg og empati også for andre levende vesener - Styrke samhold med felles aktiviteter og opplevelser på tur - Mindre kjønnsbestemt lek ute
Antall, rom og form	
Mål for personalets arbeid	Tiltak
Trinn 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Vi støtter opp om barnets begynnende matematiske utvikling med utgangspunkt i barnets interesser og uttrykksformer - Vi skal være lyttende og oppmerksomme i forhold til den matematikken barnet uttrykker gjennom lek og samtaler - Vi tar utgangspunkt i barnet og dets opplevelse av seg selv i gruppa, i barnehagen og i den verden de til nå har fått erfare. - Vi skal være bevisst i forhold til sortering i ulike kategorier - Vi er bevisst egen begrepsbruk og introduserer barna for stor-liten og enkle mengdeuttrykk og former 	<ul style="list-style-type: none"> - Telle ting vi går forbi (postkasser, søppelkasser og biler) - Benevne former som vi ser mens vi er ute - Synge tall-sanger - Se på størrelses forskjeller i ting vi finner

VI FORVANDLER
PINNER TIL
TRYLLESTAVER

"Sitt ikke inne når HÅBET er ute!"

Håbet

<p>Trinn 2</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi undrer oss og resonerer sammen med barna om likheter, ulikheter, størrelser, antall og former - Vi støtter opp under barnas nysgjerrighet og utforsker glede. - Vi er bevisste barnas begynnende forståelse av sammenhengen mellom mengde, tall og tallsymbol. - Vi skal la barna bli godt kjent med tallremsa 1-10 - Vi skal gi barna begynnende erfaring med parkobling - Vi introduserer flere begreper knyttet til måling og mengde. - Vi er bevisste på å ha utfordrende lekemateriell tilgjengelig. - Vi skal ha tilgang til konstruksjonslek - Vi bruker naturen aktivt til å undre oss sammen med barna i forhold til sammenhenger og ulikheter 	<ul style="list-style-type: none"> - Bygge med materialer vi finner i skogen - Sortere og telle naturmaterialer - Lag former av det vi finner ute - Snakke om hvor langt vi har gått, hvor langt det er igjen - Trene på rekkefølge -først, mellom, sist
<p>Trinn 3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vi legger til rette for litt mer avansert eksperimentering med former, systemer, mønster og mengde. - Vi skal legge til rette for aktiviteter med parkobling og aktiv bruk av tallremsen 1-10 - Vi legger til rette for aktiviteter som styrker og videreutvikler barnas forståelse av sammenhengen mellom tall og mengde. - Vi skal støtte barnas evne til å bruke språket som redskap for logisk tenkning - Vi skal la barna delta aktivt med hverdagsaktiviteter knyttet til dagsrytmen, holde oversikt, dekke bord 	<ul style="list-style-type: none"> - Lage former og mønster med naturmaterialer - Ta med utstyr til å måle lengde, vekt, temperatur, osv. - Snakke om sammenhenger i naturen, årstider, kretsløp og næringskjeder
<p>Kunst, kultur og kreativitet</p>	
<p>Mål for personalets arbeid</p>	<p>Tiltak</p>
<p>Trinn 1</p> <ul style="list-style-type: none"> - Synge tradisjonelle sanger. Bruke sang, dans, musikk og rytme i hverdagen. - Fokus på prosessen og skaperglede, ikke på produktet. - La barna ta aktivt del i forming av egen kultur 	<ul style="list-style-type: none"> - Synge mens vi går på vei til turstedet - Ha samling også på tur/ute i barnehagen - Sanseropplevelser med ulike naturmaterialer

VI FORVANDLER
PINNER TIL
TRYLLESTAVER

"Sitt ikke inne når HÅBET er ute!"

Håbet

Trinn 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Ulike typer musikk. - Dramatisere eventyr ved bruk av konkreter og seg selv. - Fremme skaperglede og stolthet over eget arbeid. - Vi tilrettelegger for at barna opplever gleden ved sang, musikk og bevegelse. - Ivareta barnekulturen og la den blomstre. 	<ul style="list-style-type: none"> - Dramatisere eventyr ute/på tur gjerne med naturmaterialer som konkreter - Forming i snø, sand, osv. - Ta med naturmaterialer tilbake til barnehagen - Hyttebygging som stimulere til rollelek - Tegning/maling med kronblader, blåbær og lignende
Trinn 3	
<ul style="list-style-type: none"> - Vi gir barna trygge rammer slik at de tør uttrykke seg kreativt alene eller i liten gruppe. Medbestemmelse til aktiviteter i mindre grupper. - Vi utvider barnas horisont ved å dra på lengre turer ut av bygda. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lage land-art - Tegne narrativ-kart sammen med barna som viser hvordan de bruker turstedet - Lage fortellinger sammen med barna inspirert av turstedet - Lage instrumenter av naturmaterialer
Natur, Miljø og Teknologi	
Mål for personalets arbeid	Tiltak
Trinn 1	
<ul style="list-style-type: none"> - Få erfaring med de ulike årstidene. - Bruke sansene i utforskning og erfaring med årstidene. - Bruk av naturmateriell i formingsaktivitet. - IKT - Kildesortering - Selvstendighets trening som påkledning og det å spise selv. - Bygge med konstruksjonsleker/materiell 	<ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for variert sanseerfaringer og sette ord på disse - Være en veiviser for barna i naturen og hjelpe de å oppdage og utforske nærmiljøet - Bruk utetiden i barnehagen aktivt til utforskning i hele området
Trinn 2	
<ul style="list-style-type: none"> - Gi barna kjennskap til nyttig miljøarbeid i barnehagens hverdag - Bidra til at barn får kjennskap til bærekraftig utvikling. - Videreutvikle barnas erfaringer med tekniske leker og teknikk i hverdagen. - Vi stimulerer til undring over naturens syklus gjennom opplevelser og oppdagelser. 	<ul style="list-style-type: none"> - Plukke søppel og ta vare på turstedet - Bemerke forandringer som skjer gjennom de forskjellige årstider - Ta bilder av et sted i løpet av året og se på forskjellene - Se på forskjellene og likhetene i arter vi finner og bruke navn på disse
Trinn 3	
<ul style="list-style-type: none"> - Miljødetektiver - Arbeid i gjenbruk i formingsarbeid. - Erfare hvordan teknikk kan brukes i leken og hverdagslivet. - Vi gir erfaringer med og kunnskap om dyr og vekster og deres gjensidige avhengighet og betydning for matproduksjon. 	<ul style="list-style-type: none"> - La barna ta bilder av sine oppdagelser - Slå opp i bøker eller søke på internett for å lære mer om organismer vi finner - Bruke mikroskop, forstørrelsesglass og kikkert - Høsting fra naturen

**VI FORVANDLER
PINNEN TIL
TRYLLESTAVEN**

"Sitt ikke inne når HÅBET er ute!"